

„LIETUVA“
Nedėlinis laikraštis
Išleista kas penktą dieną, Chicago, Ill.
Prenumerata ant metų
Amerikos...
„Lietuva“ spausdina Kūgas, Konstitucijos ir Lietuvos drąsa lietuviškai, lenkų ir anglų kalbomis.
Uždėdamas „Lietuvą“ reikia draugai ir penumantį priimti. Priešindami pilnas adresus: A. OLSZEWSKI, 624 33rd St., Chicago, Ill. Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
„LIETUVA“
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English.
Subscription \$2.00 per year.
All communications should be addressed to:
A. OLSZEWSKI,
624 33rd St., Chicago, Ill. Sub-Station No. 60.

Nr. 38

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 20 Rugsėjis (September) 1901 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas IX

Politiszkos žinios.

Amerika.

Darbas daktarų, besisten-giančių išgelbėti nuo mirties pasąutą prezidentą, nuėjo ant niekų: jis pereišio subatos rytą pasimirė. Kada daktarai pagarsino sužeidimus, Europos jų sandraugai iš syk /sreiskė nuomone, kad nuo tokių sužeidimų ne galima išgydyti, bet amerikoniškijie, kaip visame, laikydami savę už sumanesnius, ne paisė ant europėjiskų nuomonių ir kad iš syk viskas ejo gerai, tai ir patį gydymo būdą laikrasčiai naudojo kaip reklamą amerikoniškiems daktarams. Pasirodė vienok, kad nuomonė europiečių turėjo geresnį pamatą. Prieš mirtį viskas rodė gerai, pėtnyčioj pasąutą prezidentas net sutruko kovojo, gyres, kad jam nieko ne skanda, prasė daktarų daleisti užsirykti cigara, ko vienok daktarai ne daleido, bet už tai daleido gerai pavalgyti. Tasyk tik pasirodė, kaip amerikoniški daktarai klydo, viliodami tautą ir pats savę tuszczionis vilimtis. Pasąutas ir susiutas pilvas ne galėjo pervirinti valgio. Vi-sas daktarų darbas nuėjo ant niekų, prezidento pajiegos nupulė ir jis subatos rytą pasimirė.

Europos valdonai atsiumtė telegramus, išsreiskdami sąjaušmą pasimirusiam prezidentui ir visai Amerikos tautai; tokį telegramą atsiumtė net filipiniečių pasiuntiniai esanti Europoj, kurie turėjo gana priežasčių ne mylėti pasimirusio prezidento. Mir-tis išnaikino visus piktumus. Su išsreiskimu sanjaušmo atsiliepė ir Ispanijos randa-s, kuris teipogi turėjo gana priežasčių pykti ant McKinley, kadangi per priešdėimą jo rando Ispanija nužudė savo kolonijas, o ge-liausias iš jų Amerika pasi-laikė sau.

Vietoj McKinley, prezi-dento urėdą užėmė vice pre-zidentas Roosevelt. Sitas yra apsviestenis už McKinley, mokinosi ne tik Ameri-koj, bet ir Europoj. Naujas prezidentas, bent iš pradžių, ves be abejonės Suvenytų Valstijų reikalus keliais McKinley numintais. Tuom tarpu, kol kunas pasimirusio prezidento ne palaidotas, naujas prezidentas palaiko visus ministerius, paskui jis turi tiesą prasalinti dabarti-nius ir išrinkti kitus, arba ant toliaus pasilaikyti dabarti-nius. Ką jis padarys, dar nežinia, tai pamatysime vė-liaus. Kuną prezidento Mc Kinleyo pereišo panedėlio dieną pervežė iš Buffalo į Washingtoną, o iš čia ket-vergto dieną išgabeno į jo gimtinį miestą Cantoną, sže-te Ohio.

Naujas prezidentas žino-mas Amerikoje iš savo nar-sumo, jis yra teipogi geras rasztininkas, bet žinomas teipogi iš savo ne pastovumo nuomonių. Jis savo amžij, nors yra jauniausiu iš visų buvusių prezidentų, turėjo vi-sokių užsiėmimų. Buvo laik-rasčioj redaktorium, rasztininku, advokatu, mokino-jam. Kada jam gyvenimas miestuose nusibodo, jis ap-leido urėdus ir vakariniuose sže-tonose buvo baudų gany-tojū. Politiko jis buvo visada ne prigilmingu. Ant vice prezidento išrinktas

priešais norą garsaus repu-blikoniskos partijos szelpėjo Marko Hannos, kuris turėjo savo kandidatą, bet Roose-velt turėjo daugiau draugų negu Mark Hanna. Todėl galima manyti, kad naujas prezidentas nesiduos Mark Hannai už nosies savę vadzio-ti. Iš to jau Suvenytos Valstijos turės ne mažą nau-dą, žinoma, jeigu visos viltys išsipildys.

Mirtis McKinleyo pasėjo neramumą ir terp kubiečių, kurie ne žino, ką darys nau-jas prezidentas, kuris net emė dalyvumą muszuose su Ispanijonais ant Kubos. A-merikoniskasis general guber-natorius, Jenerolas Wood ap-reiskė Kubos delegatams, jog, ant kiek jis žino, naujas prezidentas Kubos reikaluose laikysis tos paezios politikos ką ir McKinley, bet užtikrinti apie tai ne gals, kadangi ką išsreiskia, tas yra tik pri-vaizška nuomonė Jenerolo Woodo.

Ant karės ant Filipinų salų, turbūt, užstojimas naujo prezidento ne turės įtekmes, kadangi naujo prezidento priderytė apginti savęj Su-venytų Valstijų, o Filipinų salas piko nuo Ispanijos pasimirusio prezidento ran-das.

Rytinė Azija.

Protokolas reikalavimų sve-timų viespatysčių likosi Chinų tarybų komisorių ga-lutinai priimtas ir po juom chinizski komisoriai padėjo jau savo parasą. Ar su tuom jau užbaigti visi nesuti-kimai su Chiniais, ar su jais ne reiks vėl kariauti, dabar to ne galima įspėti. Žino-ma, jeigu nieks ne matys rei-kalo ir naudos iš sukelimo Chinuose naujų kraujo pra-liejimų, sandara gali užsilai-kyti ant ilgesnio laiko. Ka-dangi paprastai Europos viespatystės parankiausiai gaudyti žuvį jų sudrumsta-mė vandenį, tai tos, kurios panorės, ant ištraukimo kuo didžiausios naudos, sudrum-ti vandenį, tai jos vėl maizs-tus sukels. Ir už ką tik pa-sibaigusių maizstų sukelimą anglizki laikrasčiai kaltina Maskoliją. Gal but, kad tuose apkaltinimuose yra da-lis teisybės, gal but, kad Maskolija, pasinaudodama iš įsipaiojimo Anglijos į karę Afrikoj, kur nuklamptos vi-sos jos karizskos pajiegos, už-simanė iš Chinų su visu iš-sztumi Anglijos įtekme ir tai be karės; todėl Maskolija, per savo papirktus agentus su-kėlė maizstus, kurie privertė Europos tautas įsikiszi į Chi-nų reikalus su savo kariauna. O kad Anglijos kariauna į-klampta į karę Afrikoj, tai ji ne turėjo iš kur atsiųsti tiek kareivių, kiek butų rei-kėję ant apgynimo jos vies-pataujančios įtekmes, per tai ji turėjo, ne galėdama pasipriesziinti, ramiai žiūrėti, kaip maskoliai jos įtekme iš Chinų be karės išsztumė. Pasiprieszinimo kitų galin-giesnių viespatysčių (ant to silpnų visai ne paisė) Masko-lija ne reikalavo baugytiesi, kadangi antai Prancūzija į-kinkyta į Maskolijos vežimą, o kitos, kaip antai Vokietija arba Suvenytos Valstijos, ne turi Chinuose teip svarbių reikalų, kad už juos laikytų už reikalinga įsipaiojiti į ka-rę su Maskolija ir Prancūzija. Rods Japonija turi Chinuose svarbius reikalus, bet į juo-ją atvirai ne stabdo Masko-li-

jos mierių, tai turbūt jai pa-kutinė be karės pasiūlė ko-kias nors koncesijas Chinuo-se. Tokiu būdu Anglija, pasilikusi viena, daugiausiai turėjo žudyti, neturėdama už-tektnai pajiegti ant apgyni-mo savo reikalų. Seniaus Anglija sukelėdavo maizstus ir iš jų pasinaudodama, pla-tino savo įtekme su nenau-da kitų viespatysčių, dabar jai tuom paciu atkėjo Mas-kolija. Jeigu todėl dabar Maskolija sukelė maizstus Chinuose ir iš jų pasinaudo-dama, užėmė Mandžuriją ir išplatino savo įtekme visu-se Chinuose, tai užbaigus ka-rę Afrikoj, žinoma, jeigu pa-siseks užbaigti pasekmingai, Anglija gali per sukelimą naujų maizstų bandyti at-gauti tą, ką nužudė. Todėl tai dabar nieks negal įspėti, ar įvesta Chinuose tvarka viespataus per ilgesnį laiką.

Ir pats chiniečiai, sudrūtinę savo viespatystę, gali pasi-kelti ant visiško išsiliuosavi-mo nuo nekenciamų sve-timaučių globos. Kad chi-niečiai susipras, susivienys ant išvijimo ne praszytų sve-timų globėjų, apie tai ne ga-lima abejojti, klausimas tik, kada jie tai padarys. Ilgo viespataavimo ar Maskolijos ar kitos viespatystės Chinuo-se ne galima pranasauti. Gali ateiti, ir tai nežaligiu, laikai, kad ne Chinams reiks ginties nuo Europos arba Amerikos, bet paskutiniems reiks statyti visas pajiegas ant apgynimo savo civiliza-cijos nuo mongolizkos kil-mės chiniečių, kurių yra ne mažiau už visą ekaitlių gy-ventojų Europos ir Suveny-tų Valstijų siaurinės Ame-rikos drauge paimty.

Pietinė Afrika.

Banginiai Kitchener, kad nuo 15 d. rugpjūčio besig-nantūrai, taigi tie, kurie nepasiduos anglijonams, bus laikyti ne už ginancius savo tėvynę nuo priešų kariauto-jus, bet už paprastus pleszi-kus ir toki, patekę į anglijo-nų rankas, bus nubausti kai-po pleszikai išvijimu ant vi-sados iš pietinės Afrikos, jų turtai bus konfiskuoti—iki sziole ne išdėvė laukiamo vi-siaus. Nė vienas iš žymes-nių burų vadovų ne pasida-vė, nors laikas paskirtas ant pasidavimo jau prasliuko. Rods skaitlius geru pasidu-dancijų truputį pasidagino, tik pasidavę buvo be ginklų. Ar jie visai ginklų ne turėjo, ar juos kur užkavojo teip, kad nieks ne rastų, nežinia. Ginkluoti geru ne pasiduoda. Rods paskutiniuose laikuose, kaip Kitchener pranesė į Londoną, anglijonams pasi-sekė paimti kelias dešimtis ginkluotų burų, bet ir tie ne pasidavė geru, bet per jų pa-cių neatseargumą likosi dži-esnių anglijonų pajiegtų ap-sidauti teip, kad ne įstengė išstrukti. Kiek dabar yra dar ginancijų savo liuosybę ginkluotų burų, tikrai neži-nia. Porą sanvaicų atgal anglijonai skaitliū tokių pa-davinęje ant 12000; nuo to laiko, kaip apskaitė Kitch-e-ner, pateko į nelaisvę, arba geru pasidavė 3000, taigi ginkluotų turėtų buti dar tik 9000; iš tikro vienok kiek yra besiprieszinancijų anglijonams burų Kitchener ne žino, kadangi prie besiprieszinancijų pristoją vis daugiau anglizskų valdybų burų; tokių skaitliū ne an-glizski laikrasčiai paduoda jau ant 9000 kariautojų, tai

gi tiek, kaip Kitchener pa-duoda visą prieš Angliją ka-rianancijų skaitliū. Tuom tarpu yra dar gana didelė pulkai besiginancijų lygiai Oranijos respublikoj, kaip ir Transvaalijoje: čia yra su sa-vo kareiviais visi garsesnieji burų vadovai.

Belgizski ir Holandijos laikrasčiai garsina, buk gy-venantis dabar Holandijoj Transvaalijos prezidentas, Krueger, ne abejoja jau, kad burai paims virszų ant angli-jonų ir kad visa pietinė Af-rika išsiliuosuos nuo Angli-jos jungo. Krueger dabar buk ne geidžia visai įsikiszi mo kitų viespatysčių į tar-pą kariaujančių pusių, ka-dangi toks įsikisimas, kad ir su užtarimu už burus, iš-eitų tik ant Anglijos naudos, užsitraukiant karei ilgiaus, kaip tvirtina Krueger, An-glija turesianti nužudyti visą pietinę Afriką.

Vokietija.

Caras jau iškeliauo iš Vo-kietijos į Prancūziją, išva-ziudodamas apdovanų, vo-kizskis ministerius orderiais; Vokietijos ciecorius tapo vir-szininku vieno maskolizkos kariaunos regimento. Ar nutarė ką susivaižavę kaimi-nizskų krasztų valdonai ir apie ką tarėsi, nežinia. Vo-kizski laikrasčiai tvirtina, jog Vokietija, kol Maskolija platia savo valdybas Azijoje, ne tik jos ne stabdys, bet dar padės, kadangi ant suvaldy-mo naujai užimtų valdybų turės eiti dalis maskolizkos kariaunos. Juo labiau iš-siplatys Maskolija Azijoje, juo bus silpnesnė Europoj, kur maskoliams nėra ko daugiau įjeszkoti. Jeigu vienok Mas-kolija tokių jau godumų paro-dytų ir Europoj, tai tasyk, žinoma, tam pasipriesziintų ne viena Vokietija. Tuom tarpu vienok to nėra ką per daug bijoti, kadangi Masko-lija turi gana darbo Azijoje ir ten jai anksčiau, ar vėliau atseis susikirsti su Anglija. Kadangi karę su Anglija, jeigu Maskolija ir taptų su-musztu, ne daug žudytų, An-glija galėtų užimti tik men-kesnės vertės maskolizskas valdybas, bet jeigu Anglija pralostų karę, tai ji ne tek-tų Indijoj, be kurių tuojaus liktų nustumta į eiles mažes-nių Europos viespatysčių. Todėl tai Anglija saugojasi teip susipykti su Maskolija, kad be karės ne galėtų ap-sieiti; Maskolijai gi nėra rei-kalo skubintiesi, kadangi tuom tarpu ji be karės grie-bia vieną po kitam Azijos krasztą; Maskolija Azijoje dar gali susidurtinti, valdžia gi Anglijos pradėjo jau pulki-zymyn. Gal Maskolija tikisi be karės su laiku ir Indijas apvaldyti, remdama indiečių pasikėlimą prieš Angliją.

Prancūzija.

Prancūzija laukia atsilan-kymo caro, lyg kad jis butų kokiū Prancūzijos geradėju, tuom tarpu visos jo gera-dėjystės pasibaigia ant to, kad jis, glostydamas prancu-zus, palengvina savo izdo mi-nisteriui iškaulyti Prancūzijo-jų naują paskolą, be ko Maskolija niekaip ne gali apsileiti. Į trumpą laiką iš-kaulyjo Prancūzijoje jau apie 8 milijardus frankų; kiti krasztai jau ne nori Masko-li-jai nieko skolinti. Anglizski laikrasčiai tvirtina, buk ir dabar caras atkako į Pran-cūziją ant išskalinimo pasko-les milijardo frankų pasko-

los. Teip turtingai gam-tos apdovanotas krasztas kaip Maskolija, jeigu butų geriau rėdomas, ne tik ne reikalaujtu svetur paskolos įjeszkoti, bet galėtų dar ki-tiems paskolinti. Dabar Pran-cūzijos randas turi gana var-gio su atsilankusiu caru, ne žino kaip jį apsaugoti nuo anarchistų meilės ir nuo jo lo-cnų pavaldinių. Ant sau-gojimo caro ypotos paskirta 75000 policistų; po užmuzsi-mui prezidento McKinleyo skaitliū caro saugotojų dar labiau padidino. Vaziuo-jant carui miesto Campigne uilyzioms languose galės sto-vėti tik gavę ant to policijos daleidimą, ant uilyčių, apart policijos, neleis nė jokių pa-salinių žmonių. Priėmimas caro todėl prancuzams ne ma-žai pinigų kasztuos, o naudos iš jo atsilankymo, turbūt, Prancūzija nė jokios ne su-lauks. Dėl anarchistų caras ne dalyvaus manevruose prancuzizkos kariaunos, da-lyvaus vien manevruose lai-vynės; ant jurių mat anar-chistams ne lengva bus carą pasiekti. Į Paryžių jis ne keliaus.

Iš Lietuvos.

Iš Vilniaus.

Vilniaus prekiųj nutarė nei-prėzinti suiom tarpu į-tatams, izdo mini terijos užtvirtinimams rengiamas mieste prekybos mo-kyklos, bet pasistengti mokyklų aidaryti dar sijnet ir tik toliau, jeigu koki į-tatų paragrafai butų ant praktikos ne geri, prasyti permainingu. Sijnet noriečių į mokyklą pastoti ne truks'a ir krik-zeziųjų. Norieciuzs moky-tiesi jau pradėjo priiminti.

Vilniaus žemdarbystės drau-gystė gavo jau nuo žemdarbystės ministerijos daleidimį, poruogi žemdarbystės ir namies ukės pa-rodą ateinanciuose metuose. P-r-d j galės dalyvaui: Vil-niaus, Kauno, Grodno, Minsko, Vitebsko, Survilkų ir Kurandijos gub-rnijos. Į komiteta parodos rengėjū likosi isrinkti: Pa-r-csevski, Montvil'a ir Palevici.

2 d. rugsėjo a's buvo rinkimai užveizdos rodos rengimos čia prekybos mokyklos. Jenerolas Sarski gavo visus b leuotųjų bal-us; sarskų kaitų sanarys izs-uzt jau izdo mini-terjai ant už-tvartinimo, išs kury 7 gavę du-giaušiai ba sy bus isrinkti; bet kad terp jų yra daugiausiai šydų, tai vių jų gal ministerija ne už-tvrtinti.

12 Vilniaus gimnazijų stojo sijmet ant egzaminu 165 norinti pastoti, iš kurių priėmė 97 vien krikzezionių, šydų viši ne priė-mė; jų at-izsuzkė 61; senų mo-kintinių gimnazijų yra 537.

Į pirmą gimnaziją, kurioje yra 853 mokintiniai, tame skaitliūje p-stoi 207 krik-zezionių ir 58 šydai. Priėmė tik 181 krik-zezi-onij, šydo nė vieno ne priėmė. Kadangi ant šių metų į vy-rizskas gimnazijas Vilniuje vsai ne priima šydų ir nera v lter, kad v-laus jeus porodytu di-desnį malonę, tai Vilniaus šydai reng si ate-lepti į apsvėtimo mini-terij su praszytu daleisti /arengti mie-tie privati žg gim-nazijų, kur oje galėtų patilpti ne priimtį /rando gimnazijas šydų vaikū. Čia gimnazijų šydai ulaikytų savo kasztais.

Vilniaus skruz izd rbeji bu-vo pakėlę atnaujinti ant /kovoji mo sutrupi pimo darbo laiko ant vienos v-laus dos. Saz kije is-suzs. Pazelintuk i ir p grib-nukės Zikindro pardevinacio-iteposis su ztraikavo reiklauda-mi sutrupinimo darbo laiko r-šėdij, kad galėtų atsistoti. Ir sctie, no 4 dieny ztraiko, izsko-vojo, ko reikalavo.

Ateinanciuose metuose bus pa-rengta Vilniuje žemdarbystės ir namiai izsdirbinių paroda. Pa-rodos rengėjai atsizsuzkė žem-darbystės ministerij su praszy-mu daleisti parengti laike par-dos lekejas gyvulių auginimo ir žem-darbystės visokių szakų. Parodą parengs Vilniaus žemdarbystės draugystė.

Vilniuje pradėjo jau darbus prie rengimo centralizkos elek-trizskos pajiegos stacijos ant miesto reikalų.

Iš Vilniaus gub.

Kad maskoliai nesirupina ap-e dauginimą mokyklų Lietuvoje, geriausiai matyt iš atskaite m-kyklų Vilniaus gub. 1887 m. krikzezionizskų pradinių moky-klų buvo 326; 1900 metuose bu-vo jau jų tik 271, taigi ant 55 mažiau. Žydizskų mokyklų 1887 metuose buvo 173, 1893 m. ska-itliū jų sumažėjo iki 134 bet 1899 m. vėl pasdaugino iki 612. Mie-ste Vilniuje prad nių mokyklų y-ra vos 20, žydizskų gi ch derų 190, taigi ant 200000 gyventojų mokyklų labai mažai.

Per sanvaite nuo 2—9 d. plu-tės Vilniaus gub. Szventėnų pav. apsigro sibirizskų maru 361 na-niūnių gylvių. Lydos ir Trakų pav. pastipo 4 arkliai ir 42 ra-guoti galvijai.

Per sanvaite nuo 14—21 d. pjtės apsigro limpancioms li-goms žmonų: Vilniuje: szlakuo-toms szlitiėmė 1, pilvinėms 18, kraujiėms 26, abirizskų maru 3, kitokioms 9. Paviezuose ap-sirgimų buvo: pilvinėms szliti-ėmė: miestelyj Podbrodie 18, nimirė 1; Lydos pav. kaime Gri-zeziuose apsigro 23, nimirė 1; kaime Miakniuose apsigro 4, Ka-zaus pav. 12. Kraujinėms apsigro: Azmenų pav. kaime Zamaidž-uose 33, nimirė 5; Kuceniatuo-se apsigro 5, Koldikiuose apsigro 11, Revkoviczuose 11, Studence 4, Bajoruose 4, nimirė 2, Piesla-koveziuo 10 apsigro, nimirė 1, Denoviczuose apsigro 20, nimirė 2, Soltaučiuose apsigro 2, B.kh slėj 8, Slaprov-zeziuo 14, Sinejgoroj 12, nimirė 1, Vi-zekuose apsigro 7, Olshanok 12. Szventėnų pav. kaime Pasozki apsigro 20, nu-mirė 2. Vileitkos pav., kaime Olveviciuose apsigro 3, kaime 2 Bromuose apsigro 27, nimirė 4, Viazine apsigro 1, Bujaruose 25, nimirė 1, Falkuose apsigro 2, Sadiškiuose 4, Krinicoj 19, nu-mirė 4, Maczungej apsigro 12, nimirė 4. Trakų pav., kaime Drukunuose apsigro 8, nimirė 2. Dokudove apsigro 35, nimirė 6, Obakonizkiuose apsigro 19, S.kri-banciuose 11, nimirė 1, Teme-zevce apsigro 9, Libedoj 8 Porozanciuose 6, Rulveiciuose 13, Spnt vairs 6. Rauplėms, Ly-dos pav., kaime Mubaruose apsig-ro 25, nimirė 2.

Iš Zarusų, Kauno gub.

12 vi-rstų nuo Zarasų (Nau-j, Aleksandrovo), kaime S.rvitu o gyvena uki-inukas Sasnauckas, kuris, kaip žmonės pasakoja, nuo 18 metų ne kelia iš lovos, nor-ryti su visu sve k a; guli ant gry-nų lentų, nieko ne valgo, iszgera ant dienos vos po porą szauksų a yvos. Kodėl jis ta dary, ne nori nieko pasakyti, ant klausy-mo atsaako, kad viską iszap-akos m-rdamas. Žmonės laiko jį už szvonį ir pulkai kel auja pas jį įjeszko i rodos nelaimėse ir su li-goniuis; gabena jam pinigų ir visok us daiktus. Kasdien ar tik ne tos dovanos ir lieko Sasnauckų ant kietos lovos? Juk ne esant svetimų, ji-g li ir geri pavalg-yti ir gulti i minkstesni gu jį.

Iš Trakų.

Szją vasarą mok ntijos Vi-l-niaus gimnazijos, Kovalik, isz-matavo ne gi umą garsaus Trakų e-ze-ro. Ne gi ruičia edero vieta pasirodė dalyj terp miesto ir griuvėsių Ke stencio rano, čia gluma yra tik 4 šiek-n'o; prie szas miesto sods 5 šiekniū. Už Keistencio rano gluma eina visi dydyn; giliausia gi vieta yra terp Tiszeviciu sūdo ir salos Vo-ma, čia yra 21 šiekniū. Gle-sūs vicius ne rado. Di-džiausia giluma szero Zatroceze siekia 15 šiekniū.

Iš Grodno.

Garsus Tilės medijj prekiėjas Bernstein prigavo daugybę ciz-nykszečių tarpininkų ir grų sa-vininkų. Izgabeno isz griu-dug medų, bet užmirzo už juos užmokėti. Nors Bernstein Tilėj su-resztavo, b t, turbūt, prigulinciu už madiūs pinigų jis ne užmokės.

Grodno gubernijoj, Krasno-to-ke maskoliai atidarė szezintizi-šką n-o-eizskų klio ztorij. Galėtų, rodos, Lietuva apieiti ir be ty-steizizskų szak-za-vų. Grodne susitvėrė szaujainiky-tės draugystė.

Iš Lietuvos.

Iš Lietuvos.

Lietuvizskame Minske likosi atidaryta žemdarbystės ir namies ukės paroda visos Lietuvos; parengė ją Minsko žemdarbystės draugystė. Paroda traukis nuo 6 iki 16 d. rugsėjo. Geležinklio kompanijos numatino prekes pervedimo daiktų ant parodos ir pervedimo jų atgal, pasibaigus parodai. Sumažinimas pervedi-mo yra szitoks: siunciant daikt-us ant parodos, reikia už perve-dimą į Minską užmokėti pilną pervedimo prekę, bet užtai pasi-gaigus parodai, geležinkeliai per-gabena buvusius ant parodos daiktus dykai. Ukininkai, atva-žiauvę ant apdūreimo parodos, už-ėjimą ne reikalauja nieko moki-ti, ki os luomos tui užmokėti pa-sklitą įjengos mokesį kiekv eap-kyk.

Direktorius Minsko realizkos mokyklos pagarino, jog į realiz-ka mokyklą ant šių mokslo me-tų žydų mokintinių su visu ne priims. Direktorius gimnazijos tų patį pagarino dar pirma. Ant ateinancijų gi metų keina dar labiau apunkinti žydams pasto-jimą ne tik į vidutinių mokyklų mokyklas, bet ir į universitetus ir specializskus institutus, teip kad beveik negalima bus norin-tiems mokintiesi žydams patilpti į kokią nors mokyklą Maskolijoj. Ant mokiniūsi jie turės keliau-ti į užrubežius.

Ant praszyto Minsko miesto galvys, minister ja sutiko į ren-giamą čia prekybos mokyklą daleisti per pirmus penkis metus priiminti kiekvieną norintį į mokyklą pastoti be skiriamo ti-kefimo; toliaus gi skait liūs žydų turi buti iš palengvo mažinamas, kad jų ne butų daugiau kaip 10%.

Nauji studentai iš Lie-tuvos.

Į Maskvos universitetą szjmet atsizsuzkė 800 norieciuzų pastoti, kuriame tsi skaitlije buvo dikti baigusių gimnazijas Lietuvoj. Isz atsizsuzkaujis: viši baigę gimna-zijas Lietuvoj ir Maskvos moki-i-naiuos apskritijj likosi priimti; baigusiems kitur Maskvoj gim-nazijas yra liucas s vietos tik ant filologisko fakulteto, ant kurio mažai yra norieciuzų pastoti.

Tiszkevyeciaus dovana lenkams.

Maskolizka ap-zvieto mini-terija užtvirtino uzraszą grafo Tiszkevyeciaus, kuris užrasė 18000 r-bl. ant naudos dailės draugystės Varzavoj. Nuosim-ecziui nuo to užraszo turi but ap-vertti ant stipendijos lenkai besimokinanciam dailės užrubežiuose. Mat lietuvizski grafi Lietu-vą vien sužia, o isz jos iszap-avus p-nigis užraszo leuokams, lie-tuviams nieko ne duoda.

Iš Rygos.

Cizanykszečiai mielų fabrika-n-tai sutvėrė trustą ir tuojaus pa-kėlė prekes mielų ant 12 kap. nuo svaro: dabar mielų prekė yra 33 kap. už svap. Per tai sa-nariai trusto turi dabar po 10-000 rubl. uždaibio virszas ant sanvaite.

Netoli Rygos, prie geležinklio stacij s Kockeh sono tūrnai rado grabįj he šado gultinį, jaunų vyrių. Siek tiek atgrizintas, jis papasakojo, kad ji esą Laz-dinas, isz D-naburgo; jis vadi-vo isz Rygos į Kreuzburgą su koku ten ponu. Kada juodu isėjo ant platformos, ansai ponas nustumė jį nuo platformos bėgancioz trau-kiu. Be abejonės niekiazioz tikojo, kad Lazdinas užsumus ir jo daiktas teks į užstomusiam. Lazdiną reikėjo gabenti į ligon-butį.

Iš Liepojanų, Kurszėj.

Garsus žinlary viziualinkas, lenkas perkr kazlas Vonsacki, sionta dabar teipjau Liepjoj k'ip pirma i-utu Senapiļoj; teip dabar persiekia į L'vius, ka p'pirma per-siekio į L'vius. Tiek jį suare-sztavo l'vų, kad v'v'jia ne telpa vienam e kalėjime ir sus-resztavo, žinoma, ne už blogus darbus, kadangi už toki s Ma-ko-l'ioje ne auzatu ja, but taunkai pugn.

Iš Lietuvos.

Iš Lietuvos.

Po paskutiniam gaisru, laike kurio prauvo teip daug žmonių ir tiek turtų, terp likusių padė-gelių szieynų vargas labai didelis. Norintiems isz čia keliauti kitar varguoliams duoda dykai geležinkelio tiketus ten, kur jie nori keliauti; žinoma, ne į užrubežius. Ant atstatymo miešo, gubernatorius stengis izderėti be pulkų paskolų mažiaušiai 100000 rubl. nuo rando. Miestas savo kasztais nori pastatyti plyt-nyzių, kur neturtingi namų sa-avininkai pigiai galėtų gauti plytas. Privatizkos plytocyziuos nauojas isz nelaimės ir pakėlė trigubai plytų prekes.

Ap'inkinėse Vitebsko dega dūrpinyceiz ir girios ir nėra vil-ties užgesinimo ugnies prieš už-stojimą žiemos.

Iš Glubokoje, Vilniaus gubernijoj.

Nors žemdarbystė szitose ap-linkinėse stovi ne augzsciausiai, y-p-cz pas ukininkus, bet ir čia jau truputį geriau: jau ukininkai pradeda varloti geresnius žagius ant apdirbimo žemės, per ką jį geriau izdibia, griebia jau ir mineralizskų mė-zlų, kurių se-niaus visai ne pažinojo, ypacz ne sunku jau rasti pas ukininkus kulemesias ir akeles masz nas.

Szieno žemdarbiai surinko ma-žai, kadangi dėl atokos lytuas, žolė ne žėlė gerai. Dėl stokos paszaro ant žiemos, ukininkai pradeda parvadiėti savo galvijus. Kadangi szitose aplinkinėse ap-reizskė gyvulių ligos, o miestuo-se nieks ne priari atstvy ant parvavimo gyvulių, tai be abe-jonės atveda ant pardavimo ir ne sveikus ir tokius papjauja ant mėsos.

Kiek naminių galvijų yra Lietuvoj?

Pagal paezintą atskaity žem-darbystės ministerijos, paeituo-se metuose Lietuvoj buvo visokių naminių galvijų: Vilniaus gub.: arklių 257605, raguočių galvijų 690091, avių ir ožkų 642388, kiaulių 415892, isz viso naminių galvijų 2005976; Grodno gub.: arklių 198326, raguočių galvijų 542433, avių ir ožkų 703999, kiaulių 265176, isz viso 1606934; Kauno gub.: arklių 305196, ra-guočių galvijų 700364, avių ir ož-kų 613719, kiaulių 360197, isz viso 1979476; Vitebsko gub.: arklių 275731, raguočių galvijų 620832, avių ir ožkų 618'05, kiaulių 344466, isz viso 1859034; Minsko gub.: arklių 379655, ra-guočių galvijų 1064024, avių ir ožkų 784918, kiaulių 600746, isz viso 2832274.

Iš Rygos.

Cizanykszečiai mielų fabrika-n-tai sutvėrė trustą ir tuojaus pa-kėlė prekes mielų ant 12 kap. nuo svaro: dabar mielų prekė yra 33 kap. už svap. Per tai sa-nariai trusto turi dabar po 10-000 rubl. uždaibio virszas ant sanvaite.

Netoli Rygos, prie geležinklio stacij s Kockeh sono tūrnai rado grabįj he šado gultinį, jaunų vyrių. Siek tiek atgrizintas, jis papasakojo, kad ji esą Laz-dinas, isz D-naburgo; jis vadi-vo isz Rygos į Kreuzburgą su koku ten ponu. Kada juodu isėjo ant platformos, ansai ponas nustumė jį nuo platformos bėgancioz trau-kiu. Be abejonės niekiazioz tikojo, kad Lazdinas užsumus ir jo daiktas teks į užstomusiam. Lazdiną reikėjo gabenti į ligon-butį.

Iš Liepojanų, Kurszėj.

Garsus žinlary viziualinkas, lenkas perkr kazlas Vonsacki, sionta dabar teipjau Liepjoj k'ip pirma i-utu Senapiļoj; teip dabar persiekia į L'vius, ka p'pirma per-siekio į L'vius. Tiek jį suare-sztavo l'vų, kad v'v'jia ne telpa vienam e kalėjime ir sus-resztavo, žinoma, ne už blogus darbus, kadangi už toki s Ma-ko-l'ioje ne auzatu ja, but taunkai pugn.

Isz Kauno.

Czianyszczai gyvenotai ekon-
džiai ant stokos gero vandens.
Vandens iz Nemuno pavasaryj
ir rudenyj visai ne galima gerti,
teip jis buva sudrumstas. Rods
miestas nutarę jau parengti van-
dens traukimo įtaisai ir padarę
kontraktą su vokiszka kompanija
ant įtaismo, bet randas ne už-
tvirtino padaryto kontraktą ir
viskas užšlavo. Dabar nežinau,
kada miestas sulauks vandens
traukimo įtaisy.

Nuo pradžios ezių moks'o me-
tų Kaune liksi parengta priva-
tiska prekybos mokykla, turinti
tikias jau tiesas, kaip ir visos
prekybos mokyklos užlaikomos
išdžio ministerijos.

18 d. pūtės, ant vagilių ir mes-
kolių sentikių afgyventos miesto
dalis, vadinamos Žalasis Kalnas
likosi girtų praeivių krikščio-
nių užmūstytas jaunas žydus Kap-
lan. Žydus stovėjo prie savo na-
mų ir girtuokliai be jokios prie-
žasties ant jo užpuolė ir užmu-
šė.

Lietuvos burliškai senti-
kiai.

Lietuvų yra daug burliokių
sentikių. Jie gyvena ant dvar-
ponų žemės kaip randauninkai.
Dabar maskolizmas randas izlei-
do specializiskas tie as priversti
no nupirkimo sentikių randa-
vamos žemės su rando pagelba.
Randas ant to duoda vidutiniš-
kai po 50 dol. nuo desiatinos, o
sentikiai turi tą sumą užmokėti
per 49 metus, mokėdami kas metą
po 6% jiems duoty pinigų; jeigu
gi nori, gali užmokėti randaui pa-
skolą ir greičiau. Nuo priver-
tino izpirkimo izskirti randa-
vojami sentikių ezių dvarai, pa-
livarkai, daržai ir viensėdžiai, ko-
kių yra daug antai Kauno gi-
bernijoje. Sentikiai turinti gany-
klas ir kitokius servitus ant
dvaro žemės, palaiko juos ir po
izpirkimo jų dabar vartojamos
žemės.

Isz Prūsų Lietuvos.

Perėjame "Lietuvos" numerį
mes pranešėme, jog Tilžėje nusi-
bankrutino turtingiausias Tilžės
bankierius ir katalikų prekežys,
žydas Bernstein. Dabar vienok
praneša, kad Bernstein likosi
suarežtuotas, kadangi jis nusi-
bankrutino prigravėjus, pridribs
daug skolų ir norėdams be už-
mokėjimo nuo jų izsilaikyti.
Per nusiabankrutinimą Bernstein
nusiabankrutino daugelis Prūsų
Lietuvos ir smulkesnių medijų
prekežų.

Netoli Bajorų, prie patės ma-
skolizmo rubežiaus, sudėgė nuo
padegimo už vieno lietuvio ukri-
ninko, kur maskolizmo kontra-
bandininkai turėjo savo susirinki-
mo vietą. Vieną kartą, tuojus
perėjus per rubežį, ant kontra-
bandininkų užpuolė maskolizmo
sargai ir tavoras atėmė. Kon-
trabandininkai nužūrėdami, kad
ansai ukrininkai sargus ant jų už-
vedė, padegė jo ukę, kuri ir su-
pleškėjo.

Tilžėje daug žmonių, o tame ir
vietinė gimnazija likosi priglauta
su vitokis neteisingsais doku-
mentais ir rokudomais. Ant pri-
gaudinėjimo žmonių buvo pade-
rytas sukalbas, sukalbininkai jau
nubausiti: ruzstininkas Lunau su-
do nuspręstas ant trijų metų ka-
lėjimo, budaunyčia dantų ant
2 metų ir 10 mėnesių, Schultz gy-
dytojas Horch ant 2 metų ir ruz-
stininkas Tounaitis ant vieno mė-
neio.

Karaliaučiaje, besidarbuojant
darbininkams prie teplojimo ge-
lelinkio stacijos stogo, trys to-
plioriai nupuolė ir sunkiai apei-
kulė.

Netoli Johannisburgo, kaime
Snopkuose, užkės savininkas, mo-
zuras Rudnik, par jį izs karce-
mos namon, pagriebė peilį ir per-
durė su juom vieniatinį savo su-
nų, kur's, nugalbentas į ligonbutį,
ten pasimirė. Girtuoklis tėvas li-
kosi suarežtuotas.

Kaime Lapinuoce, vandens vie-
dre prigriebė priežiūros paliktas
9 mėnesių vaikas sodauninko Omkes.

Netoli Melaukių geležinkelio
trukis pervadiavo ukrininką Geru-
zelį iz Naujakienio ir užmūšė
ant vietos. Ratai su visiu nupjo-
vė jam galvą.

Prūsų Lietuvų, tarp Anger-
burg ir Goldapės, nuo buvusiu
tvany užgimė drugiai melarijos.
Liga platina uodai ir ji smarkiai
siaucina ypacz tarp kaimiečių.

Pasiutę vilkai.

Vilniaus pavietyj, Viazino gi-
riose atsirado pasiutę vi kal. Ne-
seniai iz giries izsbėgo du padu-
kė vilkai ir sukandžiojo net 19
drbančių ant lauko žmonių;
vienai moteriškai baidai sukan-
džiojo kaklą. Vilkus rods užmu-
šė, bet girtų pasiutusių gali but
daugiau. Visus sukandžiotas at-
gabeno į Vilnių, ant patalpino
į specializiską Dro Orlovskio pa-
siutusių žvėrių sukandžiotų gy-
diončių.

Isz Amerikos.

Czolgoso szelmyna reikla sau-
gott.

Kadangi Clevelando gyvento-
jai, už užmūzimą Me Kial'io, iz-
reiskė garsiai norą nubausti tė-
vą, moceką, brolių ir seseris už-
mūzėjo prezidento, tai miesto
valdžios pastatė sargybą ant ap-
saugojimo jų, kurio juk nieko ne
kalta. Užmūzėjus jau seniai per-
sėdę pilnų metų amžių ir pas tē-
vą ne gyvena, tai kgi gali but
kalta tėvas arba mocekas ir kiti
užmūzėjo szelmynos sanarijai.
Žmonij sudas mat mažai pa-
ant kaltės ty, kuriuos nori nu-
bausti.

Most suarežtuotas.
Garsus Ameriko anarhistas,
izleistas vokiszko laikraszio
"Freiheit", Most, likosi suarež-
tuotas už patalpino laikraszį
koko ten seno rasto. Už palei-
dimo pasėkė kauciją 1000 dol.,
bet Most nesirupina ap e jos pa-
statymą, todėl turės sėdėti areš-
te iki proai.

Bijosi anarhistu.
MONTREAL, CANADA. Paplito
cna žinica, buk iz Suvenytų
Valstijų atkako daug anar-
chistų su mieriu užmūsti Angli-
jos sosto įpedinį, kunigaiszti
Yerko, kuris nužligio atkaks
į Kanadą. Ar teisingas tas paska-
las, nežinia. Dabar visoki stur-
koriai tyčia gaudina valdžias a-
narchistų sukalbais.

Mutai ant Amerikos tavoru.

Už uždėjimą mutų ant mas-
kolizmo cukraus, atgabenamio
į Ameriką, maskolizmas randas
pakėlė mūstus ant amerikoniškų
tavorų atgabenamio į Maskoliją
per Europinį rubežį, ir Sibirijos
gi portus galėjo gabenti tavorus,
mokėdami šėnus mūstus. Dabar
vienok likosi sulyginti mutai ir
Siberijoje, taigi ir czia nuo ame-
rikoniškų tavorų ims tokius jau
didelius mūstus kaip ir ant Euro-
pinės Maskolijos rubežų.

Ankasas ilinojuj.

ELGIN, ILL. Netoli Eary ge-
lelinkio stacijos, ant farmos
Weavero, kasdami grabę, užtikio
auksinio kvarco gyvelį ir tai ne
vienof, bet net szesiose vietose.
Iz tonos žemės surinko
vidutiniškai aukso už 15 dol.
Jeigu tai ne izmislas visada me-
luojančių laikraszių reporte-
rių, tai izs to radio gali džiaug-
tiesi ne tik farmos savininkas,
bet visas szetas.

Negrai lynezo negrus.

WICKLIFFE, KY. Pulkas ne-
grų įsivėrė į czianyszkį kalėji-
mą ir izsvedė iz jo tris pasody-
tus negrus, kuriuos visus pakorė.
Minėti negrai buvo suarežtuoti
už tai, buk jie užmūšė vieną seną
negrą; jie vienok tvirtino, kad
yra nekalti. Mat ir negrai civil-
izuojasi ir mokinais nuo balt-
vėdių, tik szitie labiau mėgsta
lynezuoti negrus, negu baltos
rasos žmonis.

Baist eksplozija.

COLORADO SPRINGS, COL. Kas-
tynėse Colorado Fuel and Iron
Co. Springs Gulche atsitiko pa-
siai dųjų eksplozija, kuri veik su
visu izsgriovė kastynių olas.
Prie to, kaip paduoda laikraszi-
s "Gazette", 100 darbininkų likosi
užmūstyti. Trims iz buvusiu olo-
se darbininkams pasisekė izsigel-
bėti, bet jie teip baidai apdege,
kad jų ne galima padikti ir ma-
ža yra viltis juos nuo mirties izgel-
bėti.

Gatrai.

SALT LAKE, UTAH. Tavorų
krautvėse Oregon, Short Line
gelelinkio eksplozivado dinam-
itas; nuo eksplozijos užgimė dije-
lis gaisras, kuris izsnaikino daug
aplinkinių triobų. Prie gesini-
mo keturi ugnagesiai likosi pavo-
jingai apskuti. Blėdį gaisro pa-
daryta skaito ant 250000 dol.

BROOKLYN, N. Y. Pereitos
sanaitės ketverge sudėgė czia
New York Storage Co. medvilnės
krautvės, o juos 30000 balių me-
vilnės. Blėdį ugnies padaryta
skaito ant pusės milijono dola-
rių.

Nelaimės ant geležinkelio.

PERU, IND. Ant važiuojančio
skersai Lake Shore geležinkelio
linijos vedimelio, kuriame sedėjo
szelmyna farmos N coum, užbė-
go trukis, vedimėlį sudaužė ir vi-
sus jame buvusius ant vietos už-
mūšė.

WOODSTOCK, ONT. Netoli nuo
czia susidaužė pasidierinis gele-
žinkelio trukis. Prie to du
žmonės likosi užmūstyti, du gyvi
sudegė po griuvėsiais užsudegu-
sių vagonų, o vienas likosi mir-
tinai apskutas.

EGGLETON, MIN. Netoli nuo
czia susimūšė du bėganti ir prie-
szingas puses tavoriniai trukiai.
Prie to du trukių tarnai likosi už-
mūstyti ir du sunkiai sužeisti.

Explozijos.

OAKLAND, N. J. Parako dirb-
tavė American Schult'is Pow-
der Co. atsitiko baisi eksplozija,
kuriuos penki žmonės likosi ant
vietos užmūstyti, du mirtinai ap-
skuti, o penki, nors apskuti sun-
kiai, bet ne mirtinai.

ST. JOHNS, NEW FOUNDLAND. Nuo
explozijos garinio katilo už-
gimė czia gaisras žvurių krau-
tuvėse, kuris izsnaikino visas prie
kranto stovėjančias krautvėes.
Blėdį gaisro padaryta skaito ant
pusės milijono doliarų. Explo-
zijos du žmonės likosi ant vietos
užmūstyti; sužeistų gi yra daug.

Žiogai.

CHATTANOOGA, TEN. Daugeli
distriktų Tennessee szeto atlan-
kė naikinanti laukus žiogai. Va-
duojant trukiams, reikia visus
pangus uždaryti, kad tukstan-
čiai žiogų ne įpultų į vagonus.
Ant laukų žiogai gali storai ant
kelių colij.

Isz darbo lauko.

NEW YORK. Didelis sztrai-
kas darbininkų plieno dirbtuvių,
kuris užgimė 30 d. berželio ir
užėmė didelius Amerikos plotus,
ant galo pasibaigė. Izsrinktiems
abiejų pusų delegatams pasisekė
susitaikyti, tik dar
nežinia ant kokių izlygų.
Izlygjos bus pagsrintos tada,
kada prezidentas darbininkų or-
ganizacijos pagarsis darbinin-
kams paliepiam grįžti prie dar-
bo.

PITTSBURG, PA. Laikras-
czia buvo pagarsis, jog didelis
plieno dirbtuvių darbininkų
sztraiakas pasibaigė. Dabar vie-
nok pasirodo, kad iki sziol terp
trasto ir darbininkų ne padaryta
nė jokios sutarties ir todėl sztrai-
kų už pasibaigusį ne galima lai-
kyti.

PITTSBURG, KAS. Big four
Coal Co. priėmė užmokesnį po
65c, nuo tonos ir 8 valandų dar-
bo dieng, kuom praszalino ren-
gimus jos kastynėse sztraikus.
Saitos kompanijos kastynėse szte-
tuose: Kansas, Missouri ir Okla-
homa dirba 4000 darbininkų.

ST. LOUIS, MO. Dirbtuvėse
St. Louis Car Co. susztraiavo
300 vagonų dirbėjų už tai, kad
vienas darbininkas tapo nuo dar-
bo praszalintas už prigulėjimą
prie unijos.

JEFFERSON, WIS. Sudėgė
czia dirbtuvės Wisconsin Mfg
Co. ir per tai 75 darbininkai ne-
teko darbo.

CONNELVILLE, PA. Pereitą
savaitę szitose aplinkinėse degė
iz viso 19567 kokso peciai.
Prie visų pecių dirbo pilnas pen-
kias dienas.

MORGANTOWN, N. C. Szitose
aplinkinėse ketina parengti nau-
jas anglių kastynes. Ant to
3000 akrų žemės su anglis jau
nupirkta.

JOLIET, ILL. 2500 darbi-
ninkų czianyszczų plieno dirb-
tvių, kurie buvo pakėlė sztrai-
kų, sugrįžo prie darbo, nieko ne iz-
kovojo.

NEW ORLEANS, LA. Czian-
yszczai poito darbininkai pa-
kėlė sztrai-
kų, per tai nėra kam
izskrauti atėjusių laivų, ne pri-
krauti norinčių izspalauti.

Pietinėj Austrijoj, ties Osa-
fi, besikeliant per užtvainą upę
Kulpa pilnai žmonių valciai, vė-
jas apvertė valtį ir besikelianti
supuolė į upę. Prie to 23 žmo-
nės prigėrė.

PONTIAC, MICH. Sudėgė czia-
nykščios Bandette Co. vedimų
dirbtuvės ir per tai 250 darbinin-
kai ne teko darbo.

ST. LOUIS, MO. Pakėlė sztrai-
kų vedėja St. Louis Transfer Co.
Jie reikalauja didesnio užmoke-
sio.

Isz
Lietuvizsku dirvy.

Stipendija.

Philadelphijos Lietuvizska Szv.
Petro ir Povilo Draugystė, ant
savo surinkimo, laikyto 8 dieng
rugėjo, vienbalsiai nutarė duoti
stipendiją vienam kankintiniui
izskilavusiam iz Lietuvos į už-
rubežius ir norinčiam ten baigti
pradėtus mokslus. (Kas jis yra ir
kur lanko mokyklą? Ar ji Drau-
gystė asahizškai pažįsta, arbi gal
kas izistikimas rekomenduoja? R).
Kad varguolis ne turi kasztos ant
baigimo mokslo, tai atsizaukė į
Philadelphiją su aszarom: mel-
das pagelbos. Dažinojusi apie
tai czi nyksztė Szv. Petro ir Po-
vilo Dr. nutarė paskirti kas metas
po 100 dol., pakol ne baigs moks-
lą ir kol ne asistuos ant kojų.

Minėtas varguolis meldžia 200
dol. ant metų, bet kad Dr. Szv.
Petro ir Povilo dar jaunutė, tik
7 mėnesiai kaip susivėrusi, kasof
tik 600 dol., ne gali duoti izs-
kasos virš 200 dol., tai iz savo
kasos paskiria tik 100 dol. (Jeigu
atsizauksiu ypats Draugystei a
sahizkai ne pažįstama ir ne turi
izistikimos rekomendacijos, tai ge-
riausiai pinigų duoti ne ant vyk-
visus, bet dalimis ir pasirupinti
surinkti iztikimas žinias apie
sulpimą ypats, geriausai už-
klausti užveidą mokslo izsiti-
sas, kurį ji lanko ir per jį pin-
gus siųti. R.d.), o likus 100 dol.
tikisi surinkti nuo gėrų Lietuvų,
kuriuos rupi padauginimas mo-
kintų vyrų tarp Lietuvų.

Ant rinkimo aukų izsrinkti trys vyri-
ji, priiminės sukus nuo Lietuvų;
vyrai tie, paskirti Szv. Petro ir
Povilo Dr. yra: Alessandra Jo-
cis, Kazimieras Unikis ir Kaz.
Pozskas.

Žinoma ir kitos draugystės su-
buty pasilikusios kuriozios ant
musų brolio praszyno, bet kad ki-
tos, kaip antai: Dr. Szv. Antano,
Szv. Juzapo ir Algirdo kreivi-
vių turi vesti propą su musų
despotiziskų, parapijos globėju, o
provas, kaip visi žino, Ameriko
daug kasztuoja, tai jos, sziuom
kartu ne gali savo aukomis pa-
remti ano tautiečio.

Mielai broliai ir seserys, girdite,
kaip musų Szv. Petro ir Povilo
Dr. kunigas niekina iz skyklos,
grasina žmonis, kad nesirasyti
prie tos draugystės, nes ji, girdi,
turbėtinai izsirti. Tuom tarpu
visi matote, kad tie lojimai neina
į dangų ir draugystė ne tik ne
izsiri, bet ir trumpą laiką mil-
nizskai užsugo, susidrutino ir to-
ki darbų ant musų tautos labo
atlieka, kokio Philadelphia bu-
vęs dviasizkas Lietuvų vadovas
niekada ne atliks ir kokio nė vi-
na kita Lietuvizska draugystė
Ameriko neuveiks, ne izsiki-
rant Susivienijimo. Butų labai
gerai, kad ir ktos Lietuvizskos
draugystės Ameriko sektų pa-
veksla musų jaunūtes, neseniai
susivėrusios draugystės. Už ge-
rus darbus nėra mums ką pyktie-
si, eikime lenkečiai prie jų nu-
veikimo. Rėikaly turime daug,
o teip mažai dirbame. Yra juk A-
meriko daug senesni ir turin-
gesni draugysczų, tegul ir jos
neapsileidžia ir bando leisti i
mokslo savo kasztais koki gėrą
Lietuvizską vaikimą arba mergi-
nį!

Pres. Szv. P. ir P. Dr.
Aleksandra Jociis.

Isz St. Louis, Mo.

Darbai czia sziuom kartu eina
gerai. Apie Lietuvius be darbo
ne girdėt; sztrai-
kų nėra.
Czia vienas Lietuvys ne seniai
užsėdėjo salioną. Szitas vyras,
ypacz gi jo moteris, labai neū-
kencia visko, kas yra Lietuvizska,
visai ne kinkina Lietuvystę. Argi
jis dabar negorės ne Lietuvizskų
centų vilioti izs jo neūkencia-
nių Lietuviu kizsenais? Jeigu
toks suanglėjęs Lietuvos butų už-
sėdjęs kitoki būzij, tai nieks nieko
ne sakyty, bet dabar per savo sa-
lionį jis galės kenkti Lietuvystei
ir dar labiau žeminti nekencia-
nius Lietuvius.

Porą sanvažių atgal, p. Skar-
malius, per "Lietuvį" ragino mu-
sų miesto Lietuvius, idant, uždė-
dami broliškios paszelpos drau-
gystę, ne užmirztų jį paskirti
ir kokius tautizkus siekis, kaip
antai: izleidimą Lietuvizskų
rasztų, szelpimą kankintinių ir
tt. Tas, žinoma, ne butų už-
miršta, jeigu vien įstengtume
nors broliškios paszelpos drau-
gystę sustverti; bet ir su juom
neina teip lengvai, kaip iz pra-
džių tikėjome. Porą sanvažių
atgal buvo mėginta suorganizuoti
draugystę. Buvo suszuktas su-
sirikimas, bet ant jo auslinko

mažai Lietuviu. Prasidėjo kalbos
apie reikalą ir naudą draugystės,
ir jos konstituciją; užmąstytojai
norėjo už pamatą palikti kons-
tituciją Koperniko Draugystės Bal-
timorėj. Pasirodė vienok, kad
daugelis Lietuvų priguli prie len-
kizskų draugysczų, kiti visai ne
norėjo nė jokios draugystės, o
dar kiti abejojo apie reikalą ir
naudą. Todėl viekas atidėta ant
toliaus, kada atsiras daugiau no-
rinčių prie draugystės pristoti.
Tikime, kad tas neutilgio ateis.

Draugystė, kokia ji ne butų,
visgi atgubana Lietuviams naudą.
Pabūrkime tik, kokios buvo pir-
mutinės Lietuvizskos draugystės?
Visos juk tvertos buvo ant pa-
vidio lenkizskų kuniginių,
aprubėjusios bažnycios reika-
lais, su visokiomis cenzuroms ir
prievrtoms. Bet ir tokios atgub-
ono sziokią tokią naudą Lietu-
viams: jie rinko i pulkus ir
akyrėsi nuo lenkų, kurių vergais
buvo pirma. Dabar gi žiūrėki-
me, kiek draugysczų yra izsila-
iuosiusių izs po kunigų cenzu-
ros, uždraudimų ir visokių prie-
vartų. Dabar, galima sakyti,
kad nėra miestelio, Lietuvų apgy-
vento, kur ne butų Lietuvizskos
draugystės liauos nuo lenkizskų
ir kuniginių vystykų. Rods
daugumo draugysczų mieriai
sauri, nuveikti darbai menki, bet
neumirszkime, kad į teip umą
laiką ne galima visko nuveikti.
Palaukime dar porą metų, o
Lietuvizskos draugystės izplatę
labiaus savo programus. Tegul
tik žmonių supratimas pakils
draugysczų programai izspila-
tis. Ir placziausias draugystės
programas nieko gero ne atgabs,
jeigu joje ne bus gerai supran-
tanczių programo vertę sanarių;
be sumanių sanarių programai
bus tik įstusos, bet jį ne gali-
ma bus izpildyti. Ir pagelbinės
draugystės juk atgubona teposgi
sziokią tokią naudą: ir paszelpos
nelaimė ne galima labai niekinti.
Pasikėlus sanarių supratimui,
tokios draugystės persikeis į liuo-
sas, tautszikme. Iz syk, kur nėra
sanarių suprantanczių savo rei-
kalus ir padėjimą, kur yra vien
duodanti kirpti vilną savo iz-
naudotojams, kitokių sustverti ne
galima. 1889 m. Baltimorėj su-
stvertė liuosą pagelbinę draugys-
tę M. Koperniko. Ką gi ne darė
kunigai ir jų sėbrai ant izsgriovi-
mo tos draugystės? Kunigai ir
jų tarnai rėkė, trepsėjo, keikė, o
vienok draugystės ne izsgriovė,
ji szigdien tvirtėja stovi už ne-
vieną kunigiją. Szv. Jono drau-
gystė Baltimorėj, vėna izs se-
niausiu, buvo laikoma kunigų
cenzuroj, bet pasikėlus sanarių
supratimui, jie numetė nereika-
lingą jungą ir perkeitė draugys-
tes konstituciją. 1898 m. susi-
tvėrė Baltimorėj liuosą Keistu-
cio draugystę. Kas gi to pirma
galėjo tikėti?

Kasgi pirma galėjo tikėti, kad
saulaukime apszviecziančių pro-
tų laikraszių ir moksliškų kny-
gų. Kasgi tikėjo, kad atsiras
darbininkai, kurie trauks musų
brolius prie apszvietimo, prie
blaiyvystės, prie paczdumo? Asz
pats seniau ne tikėjau, kad szioj
gadynėj atsirastų vyrai norinti
dirbti be paliso, ne pasant ant
visokių izsiekiminių, ant naudos
tamešybės akstanczių brolių, ant
naudos nuvargintos tėvynės, ku-
rienės musų brolius ir seseris i
vienybę, prie supratimo savo rei-
kalų.

Nors dar pradžia darbo, bet
geri musų darbininkai dikti jau
nuveikti ant musų visų labo. Rei-
kia vien, kad daugiau darbinin-
kų prisijetų prie darbo.
Mielai broliai ir seserys! Jeigu
noite sulaukti geresnių laikų,
jeigu norite, kad musų tauta pa-
sikeltų, kad mokyty at-kirti blo-
gą nuo pikto; jeigu norite žinoti
kas ant svieto yra — skaitykite
gerus laikraszius ir pamokinan-
cijas knigas ir tai ne tik pats,
bet ir kitus prie to raginkite. Ne
mėgstantiems skaityti, bijantiems
laikraszio ar knigos parodyti-
me jas, perskaitykime geresnes
vietas, izsaiskinkime viską, dalin-
kime knigų katalogus. Kalbin-
kime prie ikaitymo musų rasztų
per pranešimus, o pamatysius,
kad tas izsduos geras vaizius.
Net tie, kurie szigdien nekencia-
nigos ir laikraszio, paskui pa-
mėgs skaitymą. Tik pradžia
sunki, toliaus eis viskas geriau.
Man pacziau teko matyti daug
tokių, kurie seniau spjovė ant
laikraszių ir knygų, o paskui
dekavojosi tiems, kurie juos prie-
to prikabėjo. Dabar suprantu,
kad mums reikia apszvieti-
mo. Dirbkime todėl visi ant jo
izplatimo tarp nekenciančių
szviesos, o tas su laiku atgabs

gerus vaizius. Geriausias budas
musų padėjimo izplatimo ap-
szvietimo yra platinimas knigų
ir laikra zorių.

Isz Newarko, N. J.

P. Pranis, Nr. 39 "Žvaigždės",
užmeta mano korepondcijai,
patilpusiai nr. 32 "Lie-
tuvos" melagystę. P. Pra-
nis sako, jog Newarko Lietu-
vizska parapija inkorporuota pa-
gal New Jersey tiesas kaip
kooperatyvizskos draugystės sa-
vusts. Kitur vėl mini, jog pa-
rapijos komitetas nieko ne gal da-
ryti, nes parapijos prezidentu yra
vyskupas. Teigi mat ne pats ne-
žino, kame yra melagystė mano
korepondencijoj. Jeigu Lietu-
vizska parapija yra inkorporuota
kaipo kooperatyvizska draugystė,
tai jos valdytojai turėtų but ko-
operacijos sanarijai, taigi Lietuviai,
o ne svetima tautis vyskupas.

Jeigu teip, tai ant pertikrinimo
ne tikiozų, reikia parodyti var-
das kooperatorių, taigi Lietuviu,
kuriems priguli parapija, reikiš
pagarinti ir patį czarterį, nes
kitaip ne vienam gal pasirodyti,
kad ten, kur pats kunigai ne
drysta meluoti, tai pasisamdo
melgi, kuris netei-ybę garcina,
o kunigai už jo melą ne atsako.
Juk to budus musų dviasizkieji
tanksi griebiasi, jie kaip kada
smdo ir denuncijantas, skundė-
si, kaip tai buvo antai su "Sau-
le". P. Pranis sako, kad bažny-
cios dar nėra, tai nėra ką pirm
laiko ne kalbėti apie jos surdų
mą. Bet pinigai ant pirkimo
bažnycios yra renkami nuo žmo-
nių, taigi nuo korporacijos sa-
narių. Kaip suvartoti savastį kor-
poracijos, gali spėsti didesnis pa-
sės jos sanarių, tuom tarpu p.
Pranis tą tiesą pripažįsta tik 20
dalei sanarių (ant susirinkimo,
atibuvasio 7 d. rugėjo, buvo tik
15 sanarių, kurie juk parapijos
ne užlaikė), o pinigų deda juk
visi Newarko lietuviai.

Toliaus p. Pranis, aizskinda-
mas reikalą Lietuvizskos bažny-
cios, noro ant vokieczų, ku-
rie czia turi 6 savo bažnycias,
bet aizskintojų užmiršta, kad
vokiecziai turi czia ir daug ki-
tų dalykų, apat bažnyčių, apie
kokius mes ne sapnuoti ne gali-
me, kadangi veik visi musų pin-
gai turi eiti ant rengimo ir už-
laikymo visų naujų ir naujų bažny-
czų. Vokiecziai turi savo bi-
znerius, net milijonierius, turi fa-
brikus, vienų vokiczų alaus lei-
dionyczi yra apie 15, turi du die-
liai ligonbutį, teatrų, koncer-
tus ir susirinkimų sales, mokyklas
ir daugybę kitokių įtaisų. Kuom
mes, Newarko lietuviai, atsidymi-
me? Labiausiai provoms ir gi-
tuokliavimais (laikė vakacių ke-
lios Lietuvizskos kriminalizskos
provas likosi į kortą nusistogę;
jeigu ir tarp vokieczų but tas
pats, tai ant to skaitilinis, kiek
jų yra Newarko, neuteiktų 5 kortų).

Lietuviai turi vos kelias karce-
zas mas. Ko kam labiausiai reiki-
ta, mat sau ir rengia. Kitoki li-
tuvizski biziniai ne gali užsila-
kyti, kadangi lietuviai velka pi-
nigus žydams.

Seniausia ir geriausia pasitu-
rinti czia Lietuvizska draugystė
yra Szv. Jurgio, bet ir joje plau-
jasi lietuviai už tikėjimą, prie
supjudymo bus prisidėjęs labiau-
siai p. Pranis. Užgimė provos ir
dalis sanarių turėjo pasitraukti.
Tą patį, kaip galėdamos daro ir
Dr. Kudirkos gidorių draugys-
tė. Vokieczams, ant pasikėlimo
ant to lapinio, ant kurio jie
stovi, neuteiko bažnyčių. Jie
pasikėlė per vienybę ir solidariz-
kumą, besisaugodami tėjimais
kų valdų, nuo ko Lietuviai, dėl

(Tollans bus.)

